

Obrtnija.

Kurjava z ogljenim prahom.

V zadnjem času so začela razna podjetja, večje tovarne, a tudi mali obrtniki rabiti novo kurjavo, ki se po vseh poročilih izvrstno obnese. Način te kurjave je popolnoma drugačen, nego so dosedanje metode, a vspeh njen tudi povsem ugodnejši. Gorivo se v tem slučaju popolnoma porabi; nikakih zaostankov ne najdemo in tudi nikacega dima. Zato odpadejo pri parnih strojih dosednji veliki dimniki z vsemi svojimi neprilikami in troški. Kurjavo s prahom lahko vvedemo pri parnih kotlih in za vse različne topilne, žarilne in varilne procese raznih obrtij. Rabiti se more premog, rujavi premog, lesno oglje, šota itd.

Oglje se ne devlje v podobi kosov v peč, ampak v posebnih stopah se poprej zdrobi v prah. Na mesto, kjer je do sedaj stala rešetka (rošt); tedaj pri odprtini, kjer se ogenj prične, se postavi hruški podoben aparat, ki sestoji v svojem glavnem delu iz zaprte, obzidane luknje (hruške), imajoče dve odprtini. Prva odprtina moli proti kotlu v one prostore, kjer se je tudi po starem kurilo, in kjer so poprej stale rešetke, druga, prvi ravno nasprotna odprtina pa ima namen, sprejemati vase tok zraka, ki potem stopa v notranji del hruške. Ogljeni prah se nahaja v posebnem lijaku (Trichter) nad hruško. Umetno izumljena, a vendar jako priprosta avtomatična priprava spušča ogljeni prah v zračni tok, ki ga potem nese v hruško, kjer zgori.

Da se kurjava začne, prižgemo prvi prah s posebno zažigalnico ali lunto; ko se je to zgodilo, začne prah goreti v hruški z vztrajnim, neprestanim plamenom. Zračni tok je razdeljen v več delov; oni del, ki piha prah v hruško, je samo tako močen, da nese prah vanjo; kar je pa sploh treba še zraka v gorenje, prihaja v hruško po raznih družih kanalih, ki so razvrsteni v trupu hruške. Vsled tega se ogljeni prah jako intenzivno zmeša z zrakom. Vsak prašek plava tako rekoč v zraku, obdan od vseh strani od kisika, ter zgori popolnoma, tako da ni nikacega ostanka ne v hruški, ne v dimniku.

Ni dvoma, da se bode ta kurjava kmalu vdomačila v raznih obrtnih podjetjih in to tem bolj, čim dražje postaje gorivo. Tudi odstranjenje vsacega kadenja in dima je posebno za mesta velicega pomena in bode bližnje hiše vsekako povzdignilo v vrednosti.

Obrtnijske raznoterosti.

Vliti lesni izdelki. Francoski listi poročajo, da je tamošnji kemik izumil sredstvo, s katerim more les raztopiti in potem v forme vlivati, kakor na pr. gips. Vliti izdelki so jako trpežni, ne škoduje jim ne para ne mraz in tudi ogenj se jih le nerad prime. Ako se ta vest obistini, bodo novi izdelki brez dvoma močno vplivali na razvoj lesne industrije.

Časopis za dekoracijo stanovanj. Znani nemški list: „Zeitschrift für Zimmerdecoration“ je ravnokar izšel v dokaj

spremenjeni in zboljšani obliki. Umetniško vodstvo lista je prevzel znani ravnatelj umetniško-obrtne šole v Karlsruhe, Hermann Götz. List je vsega priporočila vreden in tudi cena mu je glede na notranjo opravo in bogato zbirko krasnih slik primerno nizka. Za pol leta stane 9 mark = 5.4 gld.

Kako povrniti staremu usnju lepo črno barvo nas uči kemik L. E. Andés v ravnokar izišli knjigi: Die Fabrikation der Stiefelwichse. Vzemi od dveh svežih jajc rumenjake od jednega pa beljak in tolei oboje toliko časa, da postane zmes tekoča in olju podobna. Potem raztopi v desetini litra brinjevca 20 gramov cukra, prideni nekoli črne barve (najbolje Elfenbeinschwarz) in vlij sredi jajca. Vsa zmes se spravi tako na usnje, kakor navadno čevljarsko črnilo ter se s krtačo zlika. Na ta način dobi staro usnje svojo prejšnjo črno barvo na zelo trpežen način.

Kmetijstvo.

Črtice za sadjarje.

II.

Mlade sadne rastlinice imajo mnogo sovražnikov in treba jih je na razne načine varovati. Jim škodujejo miši, zajec jim preti. Poleg tega jih zamori jako veliko plevel. Pred vsem tem jih je treba varovati. Če bi peške sadili kjer si bodi, bi to nam bilo nemogoče. Kdo more razstresene sadike po travnikih in mejah zavarovati. Kdo bode povsod okopaval in plel. To je le mogoče v drevesnici. Zaradi tega je pa drevesnica za sadjarstvo jako potrebna. S tem pa ni rečeno, da naj morda vsak kmetovalec kar napravi po jedno drevesnico. To bi bilo stvari pač prej v škodo nego pa v korist. Z drevesnico je jako mnogo dela. Tu je treba okopavati, pleti, cepiti i. t. d. Vsak posamičnik nima časa in potrpljenja, da bi se s tem pečal, poleg tega mu je pa treba tudi mnoge skušnje. Zaradi tega drevesnice morejo imeti le nekateri. Kjer imajo dobrega za sadjarstvo vnetega učitelja, se seveda drevesnica lahko napravi pri šoli. Po nekaterih krajih imajo tudi občinske drevesnice, ki se pa vselej dobro ne obneso, ker se premnogokrat nanje ne obrača potrebna pozornost. Zanimarjena drevesnica pa utegne sadjarstvu biti prej v škodo nego pa v korist. Iz nje se dobivajo slaba drevesca, ki ne vspevajo, in prebivalstvo zgubi veselje do sadjarstva.

Posebne važnosti je drevesnica za vzgojevanje novih vrst. Po časopisih se večkrat priporočajo razne nove sadne vrste, o katerih pa ne vemo, če ugajajo za naše podnebje. Da bi ž njimi delal poskuse vsak kmetovalec, ne gre. Vsak ne zna z mladimi rastlinicami ravnati in se bi mu vsled tega ne obnesle in bi torej zavrgel nove vrste in zgubil veselje do sadjarstva sploh. Le v drevesnicah je to od skušenih ljudij mogoče. Če se pokaže, da nova vrsta res dobro vspeva, potem se lahko razširi, drugače se pa opusti.

Da se bolje spozna važnost drevesnic, naj omenimo, da so jih že imeli Rimljani. V začetku družega tisočletja po Kristusu so pa benediktinci in karthaški menihi se jeli zanimati za sadjarstvo in snovati drevesnice. Po-